

بقیه از شماره پیش

معادن ایران

کنفرانس تیمسار سر لشکر جهانبانی رئیس کل صناعت و معادن که در تاریخ پنجشنبه ۲۹ بهمن ۱۳۱۵ در دانشگاه جنگ ایراد شده

سوم - ذغال

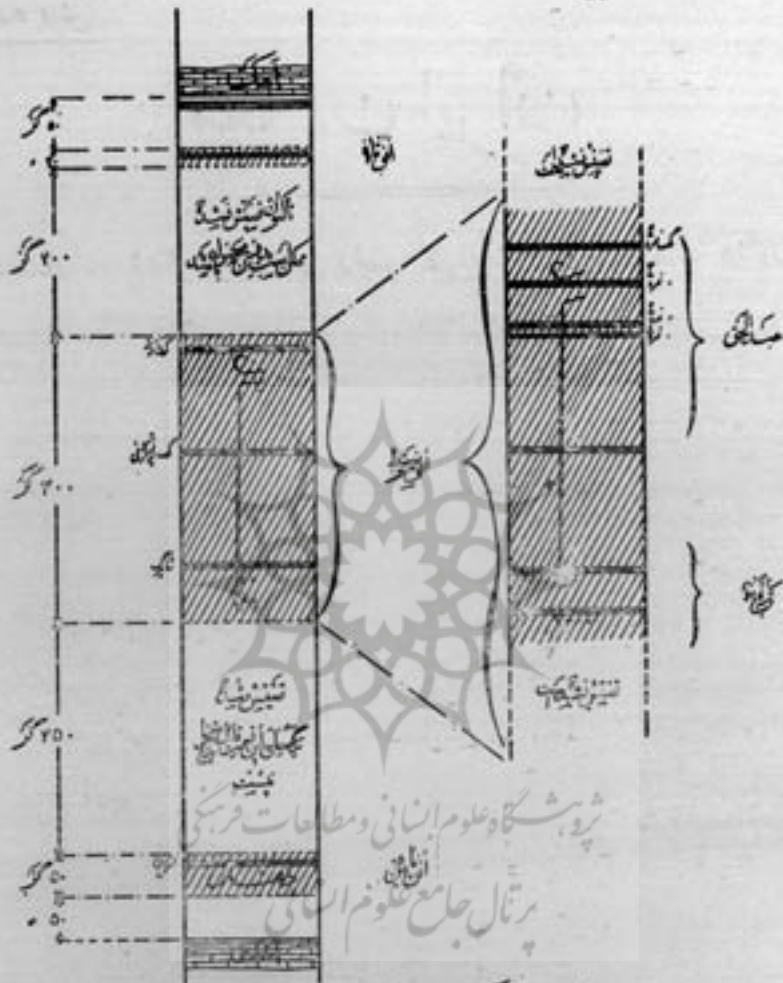
یکی از مهمترین عوامل صنعت ذغال سنگ است که نه فقط از لحاظ سوخت بشکل خاکه و کلوخه و کت در کارخانجات مورد استفاده است بلکه انواع و اقسام محصولات فرعی نیز از آن استخراج میگردد - ذغال هائیکه در ایران تا کنون یافت شده است متعلق به دوره یورا jura است .

ایران دارای معادن کبغال بیشمار است و اینها را باید به وضعیت تمام آنها اطلاعات دقیقی در دست نیست طبق استکشافات وزمین پیمائیهائی که در این چند ساله اخیر بعمل آمده میتوان گفت کوهستان البرز در امتداد دریای خزر تا مشهد که دنباله آن تا سرحد افغانستان ادامه دارد دارای معادن ذغال است .

در نتیجه اکتشافاتی که در دو سال اخیر در نواحی معادن شمشک بعمل آمده مشخص گردیده است که در کوهستان شمشک مابین دو رشته آهکی که رشته فوقانی آن فسیل دار و رشته تحتانی آن بدون فسیل است تقریباً در فاصله ۹۲۰ گز سه طبقه ذغال وجود دارد و طبقات مزبور در نقشه (نیمرخ اصلی معدن شمشک و برش عرضی معدن شمشک و زیراب) افق بالا و افق وسط و افق پائین نامیده شده است

افق بالا ۵۰ گز زیر رشته آهکی فسیل دار قرار گرفته که ۲۰ گز ضخامت دارد

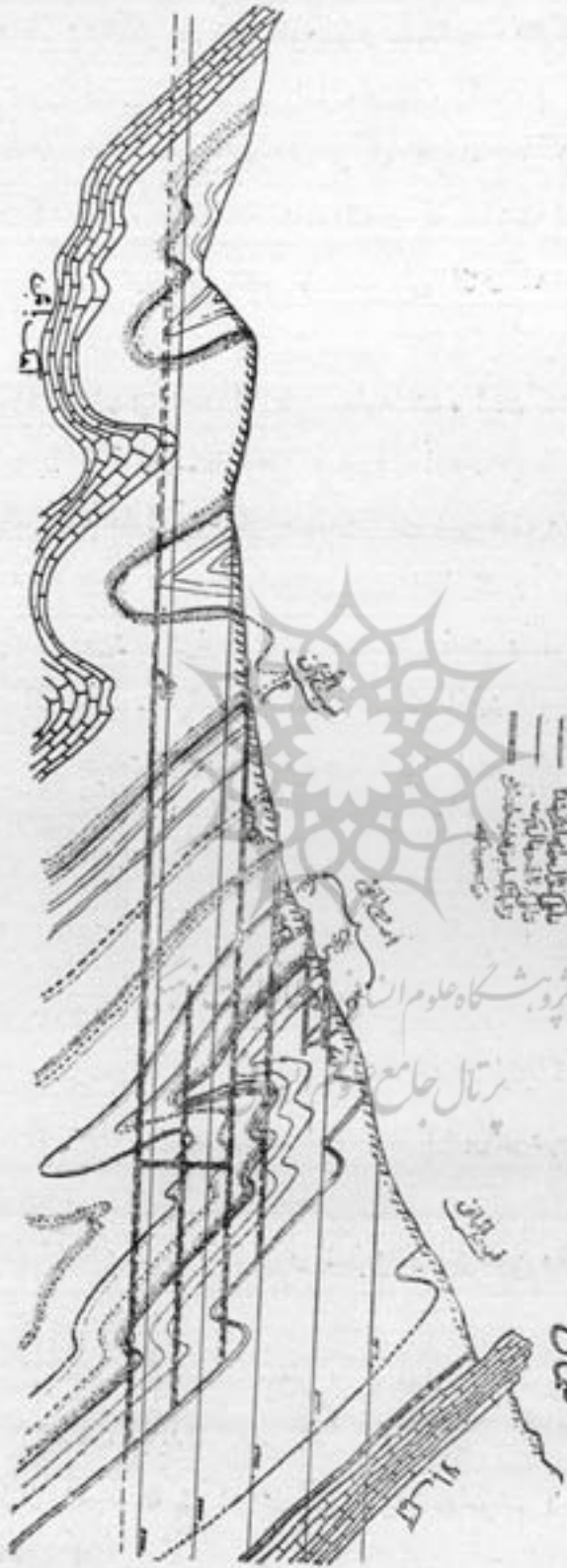
شمشک نرب

پوشش مریخی افق غزال بر نرب و شمشک
برگرفته از کتاب زمین‌شناسی ایران

این قسمت دارای رگه های متعددی است و فقط يك رگه آن قابل استخراج میباشد ولی رگه مزبور استخراج نشده و در نتیجه تجزیه ای که از نمونه غزال رگه مزبور بعمل آمده معلوم شده است که تبدیل بکک نمیشود.
مابین افق بالا و افق وسط ۲۰۰ گز فاصله است و در فاصله مزبور غزال مشاهده نشده است.

جنوب

فهرست مطالب

مناطق مختلفه

مناطق مختلفه

مناطق مختلفه

مناطق مختلفه

مناطق مختلفه

مناطق مختلفه

مناطق مختلفه

افق وسط ۲۰۰ گز در زیر افق بالا و بضخامت ۳۰۰ گز قرار گرفته در کلیه این ضخامت وجود ذغال حتمی است و این افق دارای رگه های متعدد ذغال سنک میباشد که مهمترین آنها بترتیب از بالا پائین معروف بر رگه کلوخه - رگه توسرکائی - رگه شاهرک هستند تجزیه رگه های مزبور نشان داده که رگه کلوخه استعداد کک شدن ندارد و استعداد کک شدن رگه توسرکائی هم کم است ولی از رگه شاهرگ کک خوبی حاصل می شود -

در نتیجه کاوشهای تحت الارضی معلوم شده است که در ۲۵۰ گز فاصله بین افق وسط و افق پائین رگه قابل استخراجی وجود ندارد .

افق پائین که دارای ۵۰ گز ضخامت است زیر طبقه ۲۵۰ گز نام برده شده قرار گرفته و با اینکه دارای رگه های متعددی است فقط يك رگه آن قابل استخراج میباشد که نام رگه انباری معروف و فوق العاده حاصلخیز است و کک متازی میدهد و بیشتر ذغال هائیکه در این چند ساله اخیر از معدن شمشک استخراج شده از این رگه است .

فواصل بین طبقات قابل استخراج و غیر قابل استخراج از سنک لوح و شن تشکیل یافته است استکشافات زمین شناسی که در این چند ساله اخیر بعمل آمده ثابت کرده است که افق ذغال نواحی مازندران (زیراب) از افق وسط معدن شمشک مجزا شده و فعلا در دو قسمت از نواحی مذکور که بنام عبدالحق و کالج کلا موسوم است مشغول استخراج میشوند . ذغال مازندران یکی از ذغاله های خوب ایران بشمار میرود ضمنا بی مناسبت نیست مواد و محصول مهمی که از ذغال حاصل میشود در اینجا ذکر شود .

۱ - قسمت عمده این محصول کک است که برای ریخته گری و کوره های ذوب آهن بدصرف میرسد .

۲ - قطران خام - که قطران و نفتالین و انتراسین و قیر و اسید فینیک و کرازت و پیرایدان از آن حاصل میشود .

۳ - بنزل خام - که بنزل مقطر و کبیلول و روغن تولول و همچنین محلولی از بنزل خام از آن بدست میاید .

۴ - گئاز آمونیاک - که از آن نیترات دامونیم و کارور دامونیم (نشادر) تهیه می گردد

- ۵ - گاز - که جهت روشنائی و سوخت ماشین بخار و ماشین گاز بکار میرود.
- ۶ - ذغال مخصوصی که در الکتریسته مورد استعمال دارد. (مراجعه شود بنقشه شماره ۳) درخت اصلی ذغال سنگ.

چهارم - نفت و آبهای معدنی

راجع بنفت باختمار میکوشم زیرا در این موضوع کنفرانس جالب توجهی توسط آقای جهانگیر در کانون افسران داده شده است فقط متذکر میشوم که معادن نفت در اغلب نقاط کشور ایران موجود است سابقا برای استخراج نفت داری نام انگلیسی امتیازی داشت که در سال ۱۳۱۱ حسب الامر اعلیحضرت همایون شاهنشاهی آن امتیاز ملغی و قرار داد جدیدی با شرکت نفت ایران و انگلیسی بصره کشور بسته شد مطابق ماده ۲ قرار داد جدید حوزه امتیاز که سابقا شامل تمام خاک ایران باستانی پنج ایالت شمالی و در حدود چهارصد هزار میل مربع بود بنصف آن مسافت تقابیل داده شد که از آنهم نود و سال دیگر فقط کپانی میتواند قطعات یا قطعه ای را بمساحت یکصد هزار میل مربع انتخاب و حدود آنرا اعلام دارد.

در امتیاز سابق شرکت حق انحصاری احداث لوله برودخانه ها و واحل خلیج فارس داشت حال حق این انحصار بر طبق قرار داد جدید سلب گشته است.
طبق همین قرار داد شرکت استخراج نفت حوزه کرمانشاهان را که مدنی بلائمر مانده بود ملزم گردید.

طبق قرار داد جدید شرکت برای هر تن از محصولات نفتی که صادر میشود یا در داخله بفروش میرود چهار شلینگ (۱/۴ لیره) باید پردازد عایدات دولت از اینراه و از پرداخت های دیگر که طبق قرار داد شرکت جدید میباشد در حدود سالی دو میلیون لیره است.
در قسمت شرقی و شمال شرقی کشور اخیرا قرار داد مطلوبی برای استخراج نفت با امریکاییها بسته شده است که شرح آنرا البته در روزنامه ها مطالعه نموده اید بغیر از مناطق مذکور باز میدان وسیعی برای ابراز فعالیت و بهره برداری برای خود ما باقیمانده است

آبهای معدنی

چشمه سار های معدنی قابل شرب و آبهای گرم و مورد استفاده برای معالجه در کشور ایران بسیار است چشمه های مشهور که تا کنون کشف و مورد استفاده قرار داده شده است چشمه های گوگردی رامسر - آب گرم دماوند - آب گرم بین راه قزوین و همدان آبهای معدنی اردبیل و آب معدنی معروف آب علی وغیره میباشد .

آبهای نلم برده شده و آبهای منطقه های دیگر که در کشور ایران موجود است گنجینه های ذی قیمتی هستند که بویله بهداری کشور باید بیشتر بررسی و برای شفا یافتن از امراض مختلف مورد استفاده عامه قرار داده شوند .

(بقیه دارد)

